

Temanotat

Syria: Identitetsdokumenter og pass

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

Before the outbreak of civil war in Syria in 2011, the country had a functioning population registry that covered all citizens. Official identity documents and passports were issued upon request after checking applications against the population registries and support documents presented by the applicant. As a result of the civil war, governmental institutions responsible for issuing identity documents and passports have ceased to function in territories controlled by the opposition. In government controlled territories, these institutions still function, but for some it has become impossible to approach the areas where these institutions are located. As a result, some are not anymore able to register births, marriages and deaths, or to have new identity documents issued. The civil war has also led to weaker control measures. «Genuine» documents issued under false names or with altered information have become frequent. There is also an increase in the use of forged documents.

SAMMENDRAG

Før borgerkrigen i Syria som brøt ut i 2011, hadde landet et fungerende folkeregister som omfattet alle statsborgere. Offisielle identitetsdokumenter og pass ble utstedt etter søknad og kontroll av underlagsdokumenter og folkeregistrerte opplysninger. Borgerkrigen har ført til at offentlige kontorer som utsteder identitetsdokumenter og pass, har sluttet å fungere i opposisjonskontrollerte delene av landet. I regjeringskontrollerte områder fungerer disse kontorene fremdeles, men enkelte er ikke i stand til å oppsøke slike områder, og er dermed forhindret fra å registrere fødsler, ekteskap og dødsfall eller å få utstedt nye identitetsdokumenter. Borgerkrigen har også ført til svekkede kontrollrutiner ved utstedelse av offentlige dokumenter. Man ser stadig oftere at «ekte» dokumenter utstedes med gale personopplysninger. Utbredelsen av falske dokumenter øker også.

INNHold

1. Innledning	5
2. Pass og identitetsdokumenter – formelle prosedyrer	5
2.1 Det syriske folkeregisteret – Sivilstatusavdelingen	5
2.1.1 Nasjonale ID-kort	7
2.1.2 Fødselsattester	8
2.1.3 Utskrifter av folkeregistrerte opplysninger	8
2.1.4 Vigselsattester og skilsmisseattester	9
2.1.5 Familiebok	9
2.2 Pass	9
2.2.1 Gyldighetstid og gebyrer	10
2.2.2 Søknadsprosedyrer	11
2.3 Militærbok og militært ID-kort	12
2.4 Dokumenter utstedt til palestinere	13
2.5 Statsløse kurdere	14
3. Endringer som følge av borgerkrigen i Syria	15
3.1 Offentlige kontorer i regjeringskontrollerte områder	15
3.2 Offentlige kontorer i opposisjonskontrollerte områder	15
3.3 Tilgang til offentlige kontorer	16
3.4 Tjenester tilgjengelig utenfor Syria	17
3.5 Kurdiske områder	18
4. Dokumenters notoritet	18
4.1 Kontrollrutiner og registrenes pålitelighet	18
4.2 Korrupsjon og uriktige opplysninger i «ekte» dokumenter	19
4.3 Falske dokumenter	20
5. Referanser	22

1. INNLEDNING

Dette temanotatet gir en oversikt over de viktigste offisielle syriske identitetsdokumentene, herunder pass og ID-kort. Notatet beskriver også prosedyrene for hvordan disse dokumentene anskaffes. Informasjonen stammer til dels fra tilgjengelige skriftlige kilder, og dels fra opplysninger samlet inn i forbindelse med informasjonsinnhentingsreiser til Syria, Libanon, Jordan, Tyrkia og Nord-Irak mellom april 2013 og september 2016.

På publiseringstidspunktet har borgerkrigen i Syria pågått i mer enn fem år. Krigshandlingene i landet har medført at offentlige kontorer med ansvar for dokumentutstedelser og folkeregistrene, har sluttet å fungere i deler av landet. Notatet beskriver derfor både de formelle prosedyrene rundt anskaffelser av identitetsdokumenter (kapittel 2), og hvordan borgerkrigen har påvirket kontrollrutinene samt mulighetene til å anskaffe og fornye identitetsdokumenter og pass (kapittel 3 og 4).

Situasjonen i Syria er uoversiktlig og under stadig endring. Fremstillingene som Landinfos informanter ga i forbindelse med informasjonsinnhentingsreisene, senest i september 2016, kan fort bli utdatert. Leseren bør derfor ta hensyn til at opplysningene som presenteres her, representerer situasjonen i Syria senest på publiseringstidspunktet.

En del av de muntlige kildene som Landinfo har benyttet i dette notatet, ønsket ikke å bli sitert under fullt navn og er derfor anonymisert.

2. PASS OG IDENTITETSDOKUMENTER – FORMELLE PROSEDYRER

Dette kapitlet beskriver hvordan det syriske folkeregisteret er bygget opp, hvordan de vanligste offisielle syriske identitetsdokumentene er utformet, og hvilke søknadsprosedyrer man må gjennomgå for å få slike dokumenter utstedt eller fornyet. Informasjonen bygger blant annet på samtaler med representanter for Sivilstatusavdelingen, dvs. det syriske folkeregisteret, og Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus i september 2015 og september 2016.

2.1 DET SYRISKE FOLKEREGERET – SIVILSTATUSAVDELINGEN

Det første nasjonale syriske folkeregisteret ble etablert i 1922. Folkeregisteret administreres av Sivilstatusavdelingen, som ligger under Innenriksdepartementet.¹ Sivilstatusavdelingen har et hovedkontor i Damaskus, regionale kontorer (*mudiriya*) i hver av de 14 provinshovedstedene og lokalkontorer (*amana*) under dette igjen. Før borgerkrigen brøt ut i 2011 fantes det omtrent 286 lokalkontorer.

¹ Det offisielle syriske navnet er *Shu'un al-madaniyya*, som direkte oversatt betyr [avdeling for] sivile forhold. I noen sammenhenger forekommer også begrepet *Idara al-ahwal al-madaniyya*, som kan oversettes med *Sivilstatusavdelingen*. Den vanligste engelske betegnelsen er *Civil Status Department*. I dette dokumentet benyttes betegnelsen *Sivilstatusavdelingen*.

Sivilstatusavdelingen registrerer fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser, og har i tillegg ansvar for å registrere erverv av statsborgerskap og rettinger av feil i registrene. Sivilstatusavdelingen utsteder ID-kort og andre former for identitetsdokumenter (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016; UNDESA 2009, s. 56-57).

Registrene ble digitalisert gjennom et landsdekkende prosjekt iverksatt mellom 2004 og 2005. Hovedkontoret i Damaskus har derfor tilgang til hele registeret digitalt uavhengig av hvor i landet man er registrert (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016; Sivilstatusavdelingen u.å.).

Det syriske folkeregisteret er organisert etter 1) *familienummer* og 2) *nasjonale numre*:

- *Familienummeret* (*khana* eller *qaid*) er folkeregisterets arkivnøkkel og har vært i bruk siden det første folkeregisteret for Syria ble etablert i 1922. Familienummeret består av et stedsnavn (landsby eller kvartal i en større by), etterfulgt av et nummer (som regel minst to siffer). Alle medlemmer av en storfamilie har samme familienummer (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016).²
- *Nasjonalt nummer* (*raqm watani*) er unike numre som tildeles alle syriske borgere i forbindelse med fødselsregistrering. Systemet med nasjonale numre ble innført samtidig med digitaliseringen av folkeregisteret i 2004. Numrene består av elleve siffer. De to første sifrene viser til provinsen hvor vedkommende er registrert. De neste to sifrene viser til det aktuelle sivilstatuskontoret på sub-provinsnivå hvor vedkommende er registrert. De neste syv sifrene er et serienummer som tildeles automatisk av datasystemet.³ Nummeret står oppført på de fleste syriske identitetsdokumenter (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016; Sivilstatusavdelingen u.å.).⁴

² Kvinner flyttes fra fars familienummer til ektemannens familienummer når de gifter seg. Menn beholder fars familienummer når de gifter seg. Det kan dermed være flere kjernefamilier registrert på samme familienummer. Dersom en kvinne blir skilt, føres hun tilbake til sin fars familienummer (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016). Rubrikkene hvor familienumrene er oppført, har litt forskjellige betegnelser på ulike identitetsdokumenter. Familienummeret er ikke gjengitt i de nye passene som kom i sirkulasjon fra 2002 (N-serien) (DISCS u.å.; Edison TD u.å.).

³ Ifølge Sivilstatusavdelingen i Damaskus forekommer det derfor aldri at søsken eller ektefeller har tilnærmet like nasjonale numre (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

⁴ Noen syriske statsborgere ser ut til å mangle et nasjonalt nummer. Enkelte sivilstatuskontorer har sluttet å fungere eller mistet dataforbindelsen til Damaskus på grunn av den pågående borgerkrigen (se kapittel 3.2). Barn som registreres ved disse kontorene i dag, registreres kun manuelt og tildeles derfor ikke nasjonalt nummer. Disse barna kan likevel få utstedt pass. I så tilfelle vil rubrikken i passet hvor det nasjonale nummeret skal stå oppført, være blank. Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen (møte september 2015) gjelder dette utelukkende barn under tre år, dvs. barn født etter krigsutbruddet. En dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman opplyste imidlertid til Landinfo at de hadde sett pass hvor nasjonalt nummer manglet også for voksne. I disse tilfellene var pass uten nasjonalt nummer utstedt til syrere som bodde utenlands (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

Fedre er ansvarlige for å registrere fødsler (se kapittel 2.1.2). Lokale offentlig oppnevnte *mukhtar*⁵ har ansvar for å registrere dødsfall. Ektefeller har ansvar for å registrere ekteskap og skilsmisser (UNDESA 2009, s. 57).

Tidligere måtte man oppsøke sitt hjemsted, dvs. det sivilstatuskontor hvor man var folkeregistrert, for å få utstedt dokumenter eller for å registrere barn eller endret sivilstand. Digitaliseringen av registrene har gjort det mulig å få disse tjenestene fra et hvilket som helst kontor (Sivilstatusavdelingen u.å.).⁶ Unntaket er nasjonalt ID-kort hvor det i utgangspunktet fremdeles kreves at man møter opp på sitt registrerte hjemsted (se kapittel 2.1.1). Borgerkrigen har medført endringer i disse rutineene (se kapittel 3.3).

2.1.1 Nasjonale ID-kort

Sivilstatusavdelingen utsteder nasjonale ID-kort til alle syriske statsborgere. Søknad skal leveres inn når man er 14 år gammel. ID-kortet utstedes senest når man er 15 år (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015). Man får ingen automatisk innkalling eller beskjed om å søke om ID-kort fra skoler eller andre offentlige institusjoner. Det er imidlertid påbudt å bære ID-kort, og det er foreldrenes ansvar å påse at barna søker om ID-kort til rett tid (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

Den nyeste versjonen av ID-kortet, innført mellom 2002 og 2005, er et plastkort på størrelse med et bankkort.⁷ Kortene er grønne og rosa med et integrert bilde av innehaveren til venstre på forsiden og et mindre bilde i sort/hvitt på baksiden. På forsiden finnes informasjon om fornavn og etternavn, fars navn, mors fulle navn, fødested, fødselsdato og nasjonalt nummer. På baksiden finnes informasjon om hvor innehaveren er registrert, familienummeret, innehaverens kjønn, hudfarge, øyenfarge, adresse, særskilte kjennetegn og utstedelsesdato (DISCS u.å.; IRB 2007).

Utløpsdato er ikke angitt. Ifølge en syrisk advokat (møte september 2013), har ID-kortene ubegrenset gyldighetstid og erstattes normalt kun dersom de blir skadet eller går tapt. Ifølge Sivilstatusavdelingen bør imidlertid ID-kortene fornyes hvert tiende år. Dersom man fornyer sitt ID-kort, vil utstedelsesdato og serienummeret på kortets bakside endres. All annen informasjon forblir den samme som på det opprinnelige ID-kortet (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

Søknad om ID-kort skal innleveres ved Sivilstatuskontoret på søkerens hjemsted, dvs. på stedet man er folkeregistrert. Det er i utgangspunktet ikke mulig å søke ved et annet kontor. Som følge av den pågående borgerkrigen har imidlertid regimet mistet kontrollen over deler av landet, og sivilstatuskontorene i disse områdene kan ikke lenger utstede ID-kort. Man har derfor opprettet enkelte nye kontorer som erstatning for kontorer som ligger i områder overtatt av opprørsgrupper (se kapittel 3.3) (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016). Man har også åpnet for at personer

⁵ En *mukhtar* har ansvaret for å legalisere visse typer dokumenter og utsteder bekreftelser på identitet og bostedstilhørighet. Det finnes *mukhtar*er i alle kommuner i Syria.

⁶ Ifølge *Country Reciprocity Schedule*, utarbeidet av U.S. State Department (u.å.), ble dette mulig fra og med juli 2011. Ifølge en rapport utarbeidet av Sivilstatusavdelingen (u.å.), ble denne ordningen tilgjengelig allerede i 2004 da digitaliseringen av registrene ble gjennomført.

⁷ De eldre kortene var laminerte i blå, grønn og rosa farge. Mellom 2003 og 2005 måtte alle statsborgere søke om det nye ID-kortet. Så sent som i 2006 var det fremdeles mange som ikke hadde fått den nye versjonen (DISCS u.å.; IRB 2007).

som kommer fra områder utsatt for krigshandlinger, kan søke ved et hvilket som helst sivilstatuskontor (FN-kontor i Syria, møte september 2016).

Det kreves personlig oppmøte ved søknad om ID-kort. Søkeren må avgi fingeravtrykk av alle ti fingre sammen med søknaden. Fingeravtrykkene gjenfinnes ikke i ID-kortet, men lagres for kontrollformål i Sivilstatusavdelingens databaser. Søkeren må også levere inn passfotoграфи⁸. Fotoet vises på ID-kortet og lagres i databasen. Før ID-kortet utstedes sjekker Sivilstatusavdelingen at det er samsvar mellom personalia i søknaden og det som er registrert i folkeregisteret fra før (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; IRB 2007; syrisk advokat, møte september 2013 og oktober 2014).

Behandlingstiden for søknad om ID-kort er opptil 48 timer i de store byene og mellom to uker og én måned ved mindre kontorer på landsbygda (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016). I mellomtiden får man en kvittering som viser at man har levert inn søknad (syrisk advokat, møte oktober 2014).⁹

2.1.2 Fødselsattester

Foreldrene er pliktige i å registrere nyfødte innen 30 dager etter fødsel eller innen 60 dager via syriske ambassader dersom barnet er født utenlands.¹⁰ Foreldrene får normalt utstedt en melding om fødsel av sykehuset hvor barnet er født. Korrekt fødselsdato skal fremgå av denne meldingen. Foreldrene legger melding om fødsel frem for Sivilstatusavdelingen når de registrerer barnet.¹¹ I forbindelse med registrering tildeles barnet et nasjonalt nummer, barnet føres inn i familiebogen (se kapittel 2.1.5), og det utstedes en egen fødselsattest hvor blant annet personalia og barnets nasjonale nummer vil fremgå (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; UNDESA 2009, s. 57).

2.1.3 Utskrifter av folkeregistrerte opplysninger

Sivilstatusavdelingen kan også utstede utskrifter over folkeregistrerte opplysninger (*ikhraj qaid*) som enten er individuelle eller omfatter samtlige medlemmer av en

⁸ Fotografiet skal ha hvit bakgrunn. Kvinner kan bruke slør som dekker ørene og håret, men ikke ansiktet. Menn tillates å ha skjegg. Brillen er tillatt, men ikke solbriller (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

⁹ Da alle gamle ID-kort skulle skiftes ut med den nye versjonen midt på 2000-tallet, kunne det ta mellom tre og ti måneder fra man søkte til man fikk det nye ID-kortet (IRB 2007).

¹⁰ Dersom barnet ikke registreres innen fristen, straffes foreldrene med en bot på 500 syriske pund (tilsvarende omtrent 10 kroner etter dagens vekslingskurs). Dersom barnet ikke registreres innen ett år, øker boten til 2000 syriske pund (40 kroner). Dersom foreldrene ikke registrerer barnet innen det fyller åtte år, kan de ilegges bøter på 8000 syriske pund, og politiet vil igangsette etterforskning for å klarlegge hvorfor barnet ikke er registrert og se til at det registreres på rett måte (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

¹¹ Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen (møte september 2015) registreres alltid korrekt fødselsdato basert på den dato som fremkommer i melding om fødsel fra sykehuset. Avvik skal ikke forekomme. Ifølge undersøkelser foretatt av den norske ambassaden i Amman, forekommer det imidlertid avvik. Dette kan skyldes at barnet er født utenfor sykehus og at det dermed ikke foreligger noen melding om fødsel. I slike tilfeller kan av og til den registrerte fødselsdatoen være den samme som registreringsdato, selv om barnet i realiteten er født flere dager eller uker tidligere. I andre tilfeller sender sykehuset melding om fødsel etter at foreldrene har registrert barnet. Også i slike tilfeller kan feil fødselsdato forekomme. Noen ganger vil foreldrene insistere på en annen fødselsdato enn den som fremkommer av melding om fødsel, noe sivilstatuskontorene av og til godtar. Foreldrene kan ha ulike motiver for å kreve en annen fødselsdato enn den reelle. Det kan for eksempel være at barnet er født sent på året og at foreldrene ikke ønsker at det skal være yngst i sitt skolekull (Norges ambassade i Amman, e-postkorrespondanse januar 2015).

kjernefamilie, dvs. ektefeller og barn (DISCS u.å.; UNDESA 2009, s. 57; U.S. Department of State u.å.).

2.1.4 Vigselsattester og skilsmisseattester

Ekteskap blant sunnimuslimer, sjiamuslimer og alawitter registreres av egne sharia-domstoler. Disse domstolene har også myndighet til å innvilge skilsmisse. Druserne og de kristne har egne lover og domstoler for dette formålet. Det er ikke mulig å inngå sivile ekteskap i Syria. Domstolene skal sende melding til Sivilstatusavdelingen om endret sivilstand, hvorpå dette registreres.¹² Sivilstatusavdelingen kan deretter utstede egne ekteskapsattester og skilsmisseattester (Brørby & Hanson 2010; U.S. Department of State u.å.).

2.1.5 Familiebok

Etter inngått ekteskap får ektemannen utstedt en familiebok som inneholder personalia for samtlige medlemmer av en kjernefamilie. Eieren av familieboken må levere den inn til Sivilstatusavdelingen hver gang det forekommer endringer i sivilstatus eller når barn kommer til verden slik at disse kan registreres i boken. Dersom ektemannen dør, skal enken få utstedt en familiebok. Familieboken inneholder en side med ektemannens personalia og bilde. De neste fire sidene er reservert ektefellens personalia (loven tillater at en muslimsk mann tar inntil fire koner). De påfølgende sidene er reservert for barn (det er plass til å føre inn inntil 20 barn) (DISCS u.å.; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

Kvinner føres inn i ektemannens familiebok når de gifter seg. Samtidig vil en gift kvinne bli stående i sin fars familiebok, men med en påtegning om at hun har giftet seg. Dersom en kvinne skilles, blir hun stående i ektemannens familiebok med en påtegning om at hun er skilt fra ham (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

2.2 PASS

Pass utstedes av Direktoratet for migrasjon og pass (*Idara al-hijra wal-jawazat*), som er underlagt Innenriksdepartementet. Passene har mørkeblått omslag og inneholder 48 sider. Personaliasiden inneholder foto, et utstedernummer, fornavn og etternavn, fars navn, mors navn, fødselsdato, fødested og kjønn. På baksiden av personaliasiden finner man utstedelsesdato og utstedelsessted, utløpsdato, nasjonalt nummer, yrke og innehaverens underskrift.¹³ Passene som benyttes i dag, er i «N-serien»¹⁴ og kom i

¹² Det har forekommet at denne rutinen ikke har blitt fulgt på grunn av borgerkrigen, dvs. at melding om ekteskap eller skilsmisse ikke når frem til Sivilstatusavdelingen. I slike tilfeller blir ikke ekteskapet registrert. Ektefolkene har begrensede muligheter til selv å sørge for at ekteskapet blir registrert. En ekteskapskontrakt fra domstolen som ektefolkene selv legger frem for Sivilstatusavdelingen, vil ikke nødvendigvis bli godtatt da dette ikke følger gjeldende rutine (FN-kontor i Syria, møte september 2016).

¹³ Passet skal også inneholde passinnehaverens underskrift, men i praksis mangler av og til underskriften. Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus (møte med Landinfo september 2015), er den vanligste årsaken til manglende underskrift i passet at innehaveren har søkt om pass fra utlandet via en stedfortreder (se kapittel 2.2.2), og at vedkommende dermed ikke selv var til stede for å undertegne passet. Tyskland godkjenner ikke lenger pass som mangler innehaverens underskrift. Derfor har enkelte som søker via en stedfortreder, anledning til å sende en skannet kopi av underskriften til stedfortrederen. Kopien blir deretter plassert i feltet for underskrift i passet. På grunn av denne praksisen kan det av og til forekomme at deler av underskriften mangler i passet (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

¹⁴ Det finnes to utgaver av vanlige pass i N-serien som begge er gyldige. Den første utgaven, som kom i sirkulasjon i 2002, har teksten «Imprimere Nationale France» nederst på siste side i passet. Den nyere utgaven,

produksjon i 2002. I tillegg til ordinære pass eksisterer blant annet diplomatpass (røde), tjenestepass (grønne) og spesialpass (lysebrune) (Edison TD u.å.; IRB 2013; U.S. Department of State u.å.).¹⁵

Direktoratet for migrasjon og pass har et hovedkontor i Damaskus og regionale kontorer i alle provinshovedsteder. Ifølge representanter for direktoratet er alle deres kontorer i provinshovedstedene fremdeles operative, med unntak av Raqqa og Idlib (se kapittel 3.2).¹⁶ I enkelte provinser finnes det mer enn ett utstedelseskontor. Av disse er det i dag kun kontoret i Nabak (Rif Dimashq provins) som fremdeles er åpent. Andre kontorer, herunder Manbij (Aleppo) og Albu Kamal (Dayr az-Zur), er stengt fordi områdene er tatt over av opprørsgrupper. En rekke syriske ambassader i utlandet har også mulighet for å utstede pass.¹⁷ Ambassader som ikke har denne muligheten, videresender søknadene til Damaskus hvor passene utstedes og returneres til ambassadene med diplomatpost. Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass skal alle søknader godkjennes av direktoratet før pass utstedes. Dette gjelder også søknader innlevert ved ambassader med utstedermyndighet (Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015 og september 2016; Syrias utenriksdepartement, møte i Damaskus september 2015).

Utstedernummeret på personaliasiden består av tolv siffer, hvorav de første tre sifrene indikerer utstedelsessted. Hvert utstedelsessted, dvs. hver provins i Syria, hvert underkontor og hver ambassade med utstedelsesmulighet, har et eget unikt nummer.¹⁸ De to neste sifrene refererer til utstedelsesår (Edison TD u.å.; Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2016; Nasjonalt ID-senter, e-postkorrespondanse november 2016).

2.2.1 Gyldighetstid og gebyrer

Syriske pass er normalt gyldige i seks år. Menn over 18 år som ikke har gjennomført militærtjenesten, får som hovedregel pass med kun to års gyldighetstid (Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015 og september 2016; syrisk advokat, møter i september 2013 og oktober 2014).¹⁹ Gebyret for søknad om pass er

som kom i sirkulasjon i 2008/2009, er produsert i Syria og har teksten «Syrian product» på samme sted (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013).

¹⁵ Syriske pass utstedt før 2002, var blå, inneholdt 52 sider og hadde foto limt inn eller stiftet inn. Gyldighetstiden var fem år, med mulighet for forlengelse to ganger (Edison TD u.å.).

¹⁶ Kontoret i Dayr az-Zur skal også være stengt (se kapittel 3.2).

¹⁷ De syriske ambassadene i Abu Dhabi, Dubai og Kuwait hadde denne muligheten allerede i 2015 eller tidligere. Per september 2016 var dette utvidet til også å gjelde Kairo, Bahrain, Beirut, Amman, Istanbul, Wien, Sofia, Stockholm, Teheran, Khartoum, Moskva, Warszawa og Bukarest, Kuala Lumpur, Genève, Kiev, Beijing, Paris og Madrid (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2016).

¹⁸ I pass utstedt ved ambassader vil det stå: *Place of issue [aktuell ambassade]*. Passet vil være signert og stemplet av den aktuelle ambassaden. I pass utlevert ved ambassader som ikke selv har utstyr til å utstede pass, vil det formodentlig stå: *Issued in: Immigration Department*, signert og stemplet av Avdeling for migrasjon og pass, og med «001» som tre første siffer i utstedernummeret (Edison TD u.å.; Direktoratet for migrasjon og pass, møte i Damaskus september 2015; Syrias utenriksdepartement, møte i Damaskus september 2015). Pass utstedt i Syria, vil alltid ha et ovalt stempel på innsiden av omslaget vis-a-vis personaliasiden. Pass utstedt ved ambassader i utlandet, vil alltid ha et rundt stempel samme sted (Edison TD u.å.; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2015).

¹⁹ Annen gyldighetstid enn seks og to år kan forekomme. Gutter under 18 år vil få pass som er gyldige frem til de fyller 18 år. Det vil si at en 17-åring kan få pass med kun ett års gyldighetstid, en 15-åring tre års gyldighetstid etc. I 2014 kom for øvrig nye bestemmelser som reduserte gyldighetstiden til pass utstedt til menn over 18 år som ikke hadde gjennomført militærtjeneste fra to til ett år. Disse bestemmelsene ble imidlertid opphevet i mars 2016

for tiden 5000 syriske pund,²⁰ eller 15 000 syriske pund i hastesaker (utstedelse samme dag som søknad innleveres) (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

Det er mulig å forlenge gyldighetstiden til ordinære pass. Side 3 i passet er satt av til dette (Edison TD u.å.). Ved forlengelse limes det inn en etikett med informasjon om dato for forlengelsen, ny utløpsdato, passnummer og forlengelsessted (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015 og september 2016).

I april 2015 kunngjorde myndighetene at pass utstedt via ambassader i utlandet, kun skulle utstedes for *to år* for alle grupper, med mulighet for å forlenge gyldighetstiden med to år av gangen. Samtidig ble gebyrene økt til 400 dollar for nye pass og 200 dollar for forlengelser (AFP 2015; Pizzi 2015). De nye reglene er kunngjort på nettsidene til den syriske ambassaden i Stockholm. Gebyret for nytt pass er 3401 svenske kroner. Fornyelser koster 1701 svenske kroner (Syrias ambassade i Stockholm u.å.).

2.2.2 Søknadsprosedyrer

Følgende dokumenter må legges ved søknaden om pass (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias innenriksdepartement u.å.):

- ID-kort
- To passfotografier
- Tillatelse fra arbeidsgiver for statsansatte
- Tillatelse fra militære myndigheter for alle menn mellom 17 og 42 år²¹
- Bekreftelse på yrke/profesjon for alle mellom 18 og 60 år
- Eventuelt det gamle passet

Barn under 18 år behøver i tillegg samtykke fra far/verge. Barn under 15 år som ikke har fått utstedt ID-kort, må fremlegge utskrift av folkeregistrerte opplysninger (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015; Syrias innenriksdepartement u.å.)

Direktoratet for migrasjon og pass har en egen elektronisk database over alle pass som er utstedt siden 2000. Direktoratet har også tilgang til Sivilstatusavdelingens elektroniske folkeregister. Opplysningene i passøknadene sjekkes opp mot opplysninger i folkeregisteret (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015).

Via et eget elektronisk register over ettersøkte personer, undersøker Direktoratet for migrasjon og pass også om søkeren er etterlyst av sikkerhetstjenestene eller domstolene. Dersom søkeren står oppført i dette registeret, avslås søknaden (syrisk advokat, møte september 2013).

Søknad om pass leveres inn ved et av kontorene til Direktoratet for migrasjon og pass i Syria. Det er mulig å søke i alle provinshovedsteder hvor direktoratet

slik at pass igjen kunne utstedes med to års gyldighetstid til denne gruppen (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2016).

²⁰ Tilsvarende litt under 100 norske kroner.

²¹ Representanter for Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus (møte september 2015) opplyste at alle menn mellom 18 og 42 år må ha tillatelse fra militære myndigheter. Ifølge nettsidene til det syriske innenriksdepartementet (u.å.) gjelder dette alle menn mellom 17 og 50 år som ikke har fått fritak fra militærtjenesten.

fremdeles opererer. Det er ikke nødvendig å søke der man er registrert bosatt. Dersom man befinner seg i utlandet, kan man søke via en syrisk ambassade. En tredje mulighet er å søke via en stedfortreder. Stedfortrederen må være en nær slektning. Andre enn nære slektninger kan også fungere som stedfortredere, men i så tilfelle må vedkommende ha skriftlig fullmakt fra søkeren (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015). Stedfortrederen må fremlegge et ferdig utfylt søknadskjema, passfotografier og kopi av utskrift over folkeregistrerte opplysninger (*ikhraj qaid*). Det er ikke mulig å få utstedt pass uten utskrift av folkeregistrerte opplysninger. Hvis man mangler dette, kan imidlertid en bror, far eller bemyndiget advokat som befinner seg i Syria, få en slik utskrift utstedt på vegne av søkeren (Norges ambassade i Amman, møter juni og september 2013; syrisk advokat, møte september 2013).

2.3 MILITÆRBOK OG MILITÆRT ID-KORT

I Syria er militærtjeneste obligatorisk for alle menn. Etter 18-årsdagen og senest innen fylte 19 år må alle menn oppsøke militære myndigheter for å få utstedt en militærbok (*daftar khadma al-alam*). Man er pålagt å beholde boken også etter endt militærtjeneste i tilfelle innkalling til reservetjeneste (syrisk opposisjonsaktivist, møte oktober 2014; U.S. Department of State u.å.). Militærboken er på 48 sider. Fargen på omslaget varierer. Det svenske Migrationsverkets ID-enhet har så langt registrert grønne, gule, hvite, rosa og oransje omslag (Lifos 2014, s. 15). Militærboken inneholder innehaverens personalia og foto. Detaljer om militærtjenesten føres inn i boken, herunder datoer og resultater fra sesjon og legeundersøkelse, eventuelle fritak eller utsettelse, dato og lengde på tjenestegjøring, dimittering og repetisjonstjenester (DISCS u.å.; FN-kontor i Libanon, møte oktober 2014; U.S. Department of State u.å.).

Idet man påbegynner selve militærtjenesten, leveres militærboken og ordinært nasjonalt ID-kort inn i bytte mot et militært ID-kort. Av og til kan det ta noen måneder før rekrutten får utdelt sitt militære ID-kort. I mellomtiden får vedkommende et midlertidig identifikasjonsdokument. Når tjenestegjøringen avsluttes, leveres militært ID-kort inn, og man får tilbake sitt nasjonale (sivile) ID-kort og militærboken (syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014; U.S. Department of State u.å.).

Etter at borgerkrigen brøt ut i 2011, har de færreste blitt dimittert etter obligatorisk 18 måneders militærtjeneste, men må i stedet fortsette i aktiv tjeneste på ubestemt tid. Blant disse skal enkelte ha blitt fratatt sitt militære ID-kort slik at de overhodet ikke har noen identitetsdokumenter i sin besittelse. Dette skal ha blitt gjort for å forhindre deserteringer (FN-kontor i Beirut, møte september 2014; militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, møte oktober 2014).

De som har fått fritak eller utsettelse på militærtjenesten, vil få utstedt et dokument fra militære myndigheter som stadfester dette. Dette dokumentet vil de fleste bære med seg til enhver tid, slik at det kan forevises i forbindelse med kontroller som hyppig forekommer på de mange kontrollpostene i regjeringskontrollerte deler av landet. Militærboken kan også benyttes for å dokumentere fritak eller utsettelse, men de fleste bærer kun med seg et dokument som stadfester fritak/uttsettelse i stedet for selve militærboken (medarbeider ved en ambassade i Damaskus, møte september 2015). De som innvilges permisjon fra militærtjenesten, vil som regel få utstedt et

dokument fra sin avdeling hvor det fremgår at man har permisjon (FN-kontor i Beirut, møte oktober 2014).

Offiserer i hæren er yrkessoldater og påbegynner normalt sin offiserskarriere etter å ha avsluttet den obligatoriske militærtjenesten. Offiserer benytter egne ID-kort og egne militære familiebøker. Det er dermed ikke aktuelt for dem å bære militærbok eller sivile ID-dokumenter (militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, møte oktober 2014; syrisk analytiker ved Carnegie, møte i oktober 2014).

2.4 DOKUMENTER UTSTEDT TIL PALESTINERE

Palestinske flyktninger i Syria registreres av «Administrasjonen for palestinske flyktninger» (*al-haya al-amma lil-lajiin al-filastiniin al-arab*), heretter omtalt som GAPAR etter den engelske betegnelsen *General Administration for Palestine Arab Refugees*. GAPAR er underlagt det syriske Arbeids- og sosialdepartementet, og har det administrative ansvaret for de palestinske flyktingene i Syria, herunder registrering og humanitær bistand. I september 2015 var ca. 585 000 personer i GAPARs registre.²²

GAPAR har kontorer i alle palestinske leire. Det er opprettet et nytt midlertidig kontor i Damaskus for palestinere som har flyktet fra bydelen Yarmuk der mange av palestinerne tidligere var bosatt. Palestinerne får utstedt identitetsdokumenter etter eksakt samme regelverk som for syriske statsborgere. GAPAR utsteder fødselsattester, vigselsattester, skilsmisseattester og dødsattester. Disse attestene har samme utforming og oppsett som attestene utstedt til syriske statsborgere av Sivilstatusavdelingen, men det fremgår av teksten i attestene fra GAPAR at innehaveren er palestinere (GAPAR, møte september 2015).

Sivilstatusavdelingen utsteder ID-kort til palestinere etter samme regelverk som for syriske statsborgere. Kortene er nesten identiske, men teksten med rød skrift over fotoet oppe til venstre på forsiden er forskjellig. På ordinære ID-kort utstedt til syriske statsborgere, står det *bitaqa shakhsiya* [identitetskort]. På ID-kort utstedt til palestinske flyktninger, står det *tadhkara iqama mu'aqqata lil-filastiniin* [midlertidig oppholdskort for palestinere] samme sted. Det er også en litt annen bakgrunnsfarge på identitetskortene utstedt til palestinerne. Disse kortene har rosa bakgrunn, mens bakgrunnen på ID-kort utstedt til syrere, er rosa og grønne i kantene. I GAPARs registre benyttes dessuten såkalte personnummer (*raqm shakhsi*) i stedet for nasjonalt nummer (*raqm watani*) som tildeles syriske statsborgere. Også dette fremgår av ID-kortene til palestinerne (DISCS u.å.; GAPAR, møte september 2015).

Palestinske flyktninger registrert i Syria, kan få utstedt reisedokumenter. Disse utstedes av Direktoratet for migrasjon og pass etter samme regelverk som for syriske statsborgere. Dokumentene betegnes som *Travel Document/wathiqat safar* i motsetning til ordinære *Passport/jawaz safar*. Det står skrevet på omslaget at

²² Det finnes også palestinske flyktninger i Syria som ikke er registrert av GAPAR. Dette er palestinere som ankom Syria på et senere tidspunkt enn den første store bølgen av flyktninger i 1948. De fleste «uregistrerte» palestinerne kom til Syria fra Jordan, Vestbredden og Gaza i 1967 eller senere. En del av dem hadde tidligere jordanske eller egyptiske reisedokumenter. I Syria kan de få utstedt identitetsdokumenter fra den palestinske ambassaden i Damaskus. De kan ikke få utstedt offisielle syriske dokumenter fra GAPAR, Sivilstatusavdelingen eller Direktoratet for migrasjon og pass (FN-kontor i Damaskus, møte september 2016; GAPAR, møte september 2015).

innhaveren er palestinsk flyktning. Reisedokumentene som utstedes til palestinske flyktninger, er for øvrig nesten identiske med pass utstedt til syriske statsborgere (GAPAR, møte september 2015).

2.5 STATSLØSE KURDERE

I Hassaka-provinsen nordøst i Syria ble deler av den kurdiske befolkningen fratatt sitt syriske statsborgerskap etter en ekstraordinær folketelling i 1962. I 2008 utgjorde de statsløse i provinsen anslagsvis over 300 000 personer, hvorav om lag halvparten var registrert i et eget folkeregister i Hassaka som utlendinger (*ajnabi*, fl. *ajanib*), mens den andre halvparten besto av uregistrerte (*maktum*, fl. *maktumin*) (Kurd Watch 2010; Landinfo 2010). «Utlendingene» (*ajanib*) får utstedt en egen type identitetsdokument av Sivilstatusavdelingen i Hassaka. Identitetsdokumentet er et avlangt oransje-rødt laminert papir som inneholder blant annet passfoto og personalia. De uregistrerte (*maktumin*) har ikke identitetskort, men kan få utstedt såkalte identitetsbekreftelser (*shihadat tarif*) fra deres lokale mukhtar. Identitetsbekreftelsen inneholder et passfotografi og personalia og er undertegnet av mukhtaren og to vitner (HRW 1996, s. 16 og 22; Kurd Watch 2010, s. 18).

I april 2011 utstedte presidenten et direktiv som ga den delen av de statsløse som var registrert som «utlendinger», anledning til å søke om syrisk statsborgerskap.²³ Ifølge representanter for Kurdish National Congress (KNC) hadde om lag 100 000 statsløse kurdere benyttet seg av denne muligheten og fått innvilget syrisk statsborgerskap innen april 2013. Ifølge representanter for Sivilstatusavdelingen omfattet direktivet totalt 120 000 statsløse kurdere (*ajanib*). Av disse hadde 105 000 fått statsborgerskap innvilget (KNC, møte april 2013; Sivilstatusavdelingen, møte september 2015).

Søknadene om statsborgerskap ble behandlet av en egen komité i Damaskus. De som søkte om statsborgerskap, måtte befinne seg i Syria. Det var ikke mulig å søke fra utlandet (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015). Søknad måtte leveres personlig i Hassaka ved det kontoret man var registrert ved i «registeret over utlendinger». For øvrig måtte familier søke samlet. Hvis ett eller flere familiemedlemmer ikke var med i familiens samlede søknad, viste det seg å være vanskelig å søke på et senere tidspunkt (Albarazi 2013, s. 19).

I 2013 ble rutinene tilsynelatende tilsidesatt. Statsløse kurdere opplyste at det fra da av ikke lenger var mulig å søke om statsborgerskap. Denne situasjonen skal ha vedvart. I begynnelsen av 2015 var det fremdeles ikke mulig for de statsløse å søke om statsborgerskap (FN-kontor i Nord-Irak, møte april 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

Alle syriske menn er pliktige til å gjennomføre militærtjeneste. Dette gjelder i utgangspunktet også statsløse kurdere som fikk statsborgerskap gjennom overnevnte direktiv. Det har imidlertid hersket stor usikkerhet med hensyn til eksakt hvilke alderstrinn som ville få innkalling og når denne innkallingen ville komme.²⁴

²³ Direktivet gjaldt kun de som var registrert som utlendinger (*ajanib*), men ikke de uregistrerte (*maktumin*). Ifølge en studie gjort av Tilburg universitet, har imidlertid uregistrerte (*maktumin*) i noen få tilfeller oppnådd statsborgerskap gjennom direktivet. Dette skal ha kunnet skje dersom deres foreldre var registrert som utlendinger (*ajanib*) og fikk statsborgerskap i samme prosess. Dette gjaldt for øvrig kun familier som var «godt kjent med» de lokale myndighetene (Albarazi 2013, s. 20).

²⁴ Ifølge en studie ved Tilburg universitet i 2012, ble menn som fikk innvilget statsborgerskap, behandlet på følgende måte: De som var født før 1993, fikk ingen innkalling. De som var født i 1993, måtte gjennomføre

Usikkerheten knyttet til militærtjeneste førte til at mange lot være å søke om statsborgerskap, eller de reiste til Kurdistan Region of Iraq (KRI) før søknadene deres var ferdig behandlet (Albarazi 2013, s. 20; KNC, møte april 2013).

3. ENDRINGER SOM FØLGE AV BORGERKRIGEN I SYRIA

Borgerkrigen har ført til at syriske myndigheter har mistet kontrollen over store deler av landet. I oktober 2016 hadde myndighetene grovt sett kontroll over sentrale deler av Damaskus, kystområdene nord for Libanon og deler av provinsene Daraa, Sweida, Homs, Hama og Aleppo. De hadde også hel eller delvis kontroll over samtlige provinshovedsteder i landet, med unntak av Raqqa og Idlib. Områder med kurdisk majoritetsbefolkning langs grensen til Tyrkia i provinsene Hassaka, Raqqa og Aleppo kontrolleres av koalisjonen Syrian Democratic Forces (SDF) hvor det kurdiske partiet *Democratic Union Party/Partiya Yekitiya Demokrat* (heretter PYD) og deres tilhørende militsgruppe YPG (*Yekineyen Parastina Gel*) dominerer. Områdene sør for de kurdiske områdene langs Eufrat i provinsene Dayr az-Zur og Raqqa og østlige deler av Aleppo-provinsen, kontrolleres av Islamsk stat (IS). Øvrige deler av landet, dvs. deler av provinsene Aleppo, Idlib, Hama og Homs, enkelte forsteder til Damaskus og store deler av de sørlige provinsene Dara og Qunaytra, kontrolleres av en rekke ulike militser som er i opposisjon til myndighetene (Agathocle de Syracuse 2015; Pietervanostaeyen 2016).

11 millioner mennesker av en befolkning på om lag 23 millioner er drevet på flukt på grunn av krigshandlingene. Av disse bor 4,8 millioner som flyktninger i nabolandene mens anslagsvis 6,1 millioner er internfordrevet i Syria (OCHA 2016; UNHCR u.å.).

3.1 OFFENTLIGE KONTORER I REGJERINGSKONTROLLERTE OMRÅDER

Kontorene til Sivilstatusavdelingen fungerer fremdeles i områder kontrollert av myndighetene. Det er dermed fremdeles mulig å registrere fødsler, ekteskap, skilsmisser og dødsfall i regjeringskontrollerte deler av landet. Det er også mulig å få utstedt identitetsdokumenter i disse områdene (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015 og september 2016).

Hovedkontoret til Direktoratet for migrasjon og pass i Damaskus er fremdeles operativt. Lokalkontorene i en del av provinshovedstedene er også åpne og kan utstede pass med unntak av kontorene i Raqqa og Idlib (se kapittel 3.2) (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2015 og september 2016).

3.2 OFFENTLIGE KONTORER I OPPOSISJONSKONTROLLERTE OMRÅDER

Utenfor regjeringskontrollerte områder i Syria har kontorene til Sivilstatusavdelingen i mange tilfeller sluttet å fungere. Ifølge en FN-organisasjon i Syria har

militærtjeneste, men ble ikke innkalt umiddelbart. De som var født i 1994 eller senere, ville bli innkalt så snart de fylte 18 år (Albarazi 2013, s. 20). Ifølge flere av Landinfos kilder, ble ingen lenger innkalt til militærtjeneste i Hassaka fra og med vinteren 2013 (KNC, møte april 2013; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014). I november 2014 gikk det imidlertid ut innkalling til militær repetisjonstjeneste til en rekke statsansatte under 42 år i de kurdiske områdene. De som ikke fremstilte seg for repetisjonstjeneste, ble truet med oppsigelse (Kurd Watch 2014).

myndighetene opplyst at 144 sivilstatuskontorer er ødelagt eller stengt. Befolkningen som lever i disse områdene, har dermed ikke lenger anledning til å registrere fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser. De kan heller ikke få utstedt eller fornyet identitetsdokumenter (FN-kontor i Syria, møte september 2016; humanitær hjelpearbeider i Syria, møte september 2016).

Enkelte steder har sivilstatuskontorene fortsatt å operere til tross for at områdene er tatt over av opposisjonelle grupper. I slike tilfeller er det vanligvis de ansatte selv som har fortsatt å drifte kontorene under ledelse av lokale opposisjonelle styringskomiteer. Eksempelvis er minst to sivilstatuskontorer i drift i den opprørskontrollerte enklaven i Øst-Ghuta utenfor Damaskus, henholdsvis i byene Duma og Kafr Batna. Disse kontorene registrerer fødsler, ekteskap og skilsmisser og utsteder ulike former for identitetsdokumenter. De har ikke lenger utstyr til å utstede nasjonale ID-kort, men utsteder en form for papir-ID i stedet. Disse kontorene opererer utenfor myndighetenes kontroll, og endringer som registreres lokalt ved disse kontorene, blir ikke oppdatert i det sentrale digitale registeret som regimet kontrollerer (FN-kontor i Syria, møte september 2016, Sivilstatusavdelingen, møte september 2016).

Raqqa ble som første provinshovedstad i Syria overtatt av opposisjonelle grupper i 2013, og kontrolleres i dag av Islamsk stat (IS). I mars 2015 ble Idlib okkupert av en koalisjon av opprørsgrupper. De øvrige provinshovedstedene i Syria var fremdeles helt eller delvis kontrollert av regimet høsten 2016. Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass (møte september 2015 og september 2016) er deres kontorer fremdeles operative i alle provinshovedsteder, med unntak av Raqqa og Idlib. Regimet er fremdeles til stede i Dayr az-Zur og Hassaka, men det er usikkert hvorvidt det fremdeles utstedes pass i disse provinshovedstedene. Ifølge Nasjonalt ID-senter som refererer til en rapport fra amerikanske myndigheter, er passkontoret i Dayr az-Zur overtatt av IS (Nasjonalt ID-senter, e-postkorrespondanse november 2016).

3.3 TILGANG TIL OFFENTLIGE KONTORER

De som lever i opprørskontrollerte deler av Syria, kan i utgangspunktet registrere barn og endret sivilstand og få identitetsdokumenter utstedt og fornyet dersom de klarer å ta seg inn i regjeringskontrollerte områder hvor sivilstatuskontorene befinner seg. Ifølge et FN-kontor i Damaskus og en representant for en humanitær hjelpeorganisasjon i Syria (møte september 2016), har regimet i Damaskus interesse av at alle skal kunne få tilgang til deres tjenester fordi de dermed fremstår som den eneste fungerende statsmakt i landet. De legger også til rette for at så mange som mulig skal kunne nå deres kontorer (FN-kontor i Syria, møte september 2016; humanitær hjelpearbeider i Syria, møte september 2016).

Som et ledd i dette arbeidet har myndighetene opprettet nye sivilstatuskontorer som skal erstatte de som har blitt stengt på grunn av krigen. I Damaskus ble det opprettet et nytt kontor i 2015, hvor personer registrert i Idlib, Raqqa, Dayr az-Zur og Hassaka kunne søke om ID-kort (Sivilstatusavdelingen, møte september 2015; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015). I slutten av august 2016 ble det opprettet et nytt kontor i Hama hvor personer fra Idlib og Raqqa kunne søke om ID-kort. Kontoret i Damaskus er fremdeles åpent og betjener personer registrert i Dayr az-Zur og Hassaka (Sivilstatusavdelingen, møte september 2016). Sivilstatuskontoret i Dayr az-Zur skal være stengt. Sivilstatuskontoret i

vestlige deler av Aleppo fungerer fremdeles. Dette kontoret er åpent for personer fra alle deler av Aleppo-provinsen (FN-kontor i Syria, møte september 2016).²⁵

Alle er imidlertid ikke i stand til å oppsøke sivilstatuskontorer og passkontorer. Enkelte er ute av stand til å forlate opposisjonskontrollerte deler av landet fordi de bor i beleirede områder eller fordi opprørsgrupper hindrer dem i å reise. Andre tør ikke oppsøke offentlige kontorer fordi de har flyktet fra regjeringskontrollerte områder, eller av andre grunner assosieres med opposisjonen og derav frykter reaksjoner fra myndighetene. Dette gjelder blant annet en stor gruppe unge menn som har unndratt seg militærtjeneste og som dermed er ettersøkt av regimet. Det er ikke mulig å få utstedt pass eller andre identitetsdokumenter dersom man er ettersøkt eller dersom noen i familien er ettersøkt. Noen har mistet sine dokumenter. En del familier er splittet opp, herunder mange internfordrevne. Kvinner som lever adskilt fra sine ektemenn, er ofte ikke i stand til å fullføre registrering av barn eller endret sivilstand fordi de mangler familiebok eller andre nødvendige underlagsdokumenter (FN-kontor i Syria, møte september 2016; humanitær hjelpearbeider i Syria, møte september 2016; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

3.4 TJENESTER TILGJENGELIG UTENFOR SYRIA

Mange syriske ambassader er åpne og kan utstede pass (se kapittel 2.2). Noen ambassader er imidlertid stengt eller har sluttet å yte konsulær bistand. Syrias ambassade i Saudi-Arabia er stengt. Det samme gjelder ambassaden i Tyrkias hovedstad Ankara, men det syriske konsulatet i Istanbul er åpent (Syrias utenriksdepartement, møte september 2016). I KRI er det ingen syrisk ambassade og ingen mulighet for å få utstedt syrisk pass (Direktoratet for nasjonalitet, pass og oppholdstillatelser i KRI, møte mars 2015; FN-kontor i Nord-Irak, møte april 2013). Den syriske ambassaden i Tripoli i Libya ble overtatt av den syriske opposisjonsgruppen Syrian National Council (forløperen til Syrian National Coalition) i 2012. Denne ambassaden har forlenget gyldighetstiden til syriske pass. Forlengelsene anerkjennes ikke av syriske myndigheter. Personer som har fått sine pass forlenget ved ambassaden i Tripoli, skal senere ha fått passene konfiskert ved andre syriske ambassader som er under sentralmyndighetenes kontroll. I Qatar er det åpnet en ny ambassade under kontroll av Syrian National Coalition. Alle andre ambassader er enten stengt eller fremdeles under sentralmyndighetenes kontroll (diplomat ved en vestlig ambassade i Ankara, møte april 2013; syrisk opposisjonsgruppe, møte april 2013; syrisk opposisjonsaktivist, møte oktober 2014).

Flyktingene som befinner seg i Syrias naboland, er ofte ikke i stand til å komme i kontakt med Sivilstatusavdelingen for å registrere endringer i folkeregisteret, og er ofte forhindret fra å skaffe seg nye identitetsdokumenter (FN-organisasjon i Syria,

²⁵ Bestemmelsene om at man må oppsøke sitt hjemsted eller eventuelt de alternative kontorene som myndighetene har opprettet, skaper utfordringer for en del mennesker som oppholder seg andre steder i landet og som på grunn av krigshandlingene ikke nødvendigvis har anledning til å oppsøke anviste kontorer. Myndighetene er godt kjent med problemet og har derfor åpnet for at personer som kommer fra områder utsatt for krigshandlinger («hot spots»), kan få bistand fra et hvilket som helst sivilstatuskontor i landet (FN-organisasjon i Syria, møte september 2016). Ifølge en representant for en humanitær hjelpeorganisasjon i Syria som har erfaring med internfordrevne, er systemet og regelverket lite fleksibelt og ofte avhengig av den enkelte medarbeiders vilje til å bistå. Enkelte ansatte ved sivilstatuskontorene bistår erfaringsmessig personer som søker om ID-kort ved et annet kontor enn der de er registrert. Andre er ikke villige til å bistå med dette (humanitær hjelpearbeider i Syria, møte september 2016).

møte september 2016; humanitær hjelpearbeider i Syria, møte september 2016). Ifølge en rapport fra Flyktninghjelpen og Tilburg universitet, er tre fjerdedeler av barna som er født av syriske flyktninger i Libanon uregistrerte, fordi foreldrene ikke har kunnet registrere barna i Syria. Det foreligger også anekdotiske rapporter om at enkelte syriske flyktninger i Libanon som har kontaktet syriske myndigheter, skal ha blitt nektet bistand (NRC & Tilburg University 2015, s. 23).

3.5 KURDISKE OMRÅDER

I de kurdiske områdene nord i Syria mottar mange av de statlige ansatte fremdeles lønn fra Damaskus. Dette gjelder blant annet lærere i grunnskolen og ansatte i det statlige byråkratiet.²⁶ Mange av sivilstatuskontorene i disse områdene skal likevel være ute av drift. I Hassaka-privinsen kontrollerer regimet fremdeles visse deler av de to største byene, Hassaka og Qamishli. Her fungerer Sivilstatusavdelingen fremdeles. Den sivile flyplassen i Qamishli er dessuten åpen (og kontrollert av regimet) med daglige kommersielle flyvninger til Damaskus. Mange som befinner seg i kurdiske områder, reiser derfor til Damaskus med fly for å søke om pass eller ID-kort (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2016; FN-kontor i Syria, møte september 2016; Sivilstatusavdelingen, møte september 2016; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

I den kurdiske enklaven Afrin nordvest i Aleppo-provinsen var det fremdeles enkelte ansatte ved Sivilstatusavdelingens kontor i desember 2014, men de hadde ikke lenger kapasitet til å betjene hele befolkningen i området (representant for selvstyremyndighetene i Afrin, møte desember 2014).

4. DOKUMENTERS NOTORITET

Forut for det væpnede opprøret som startet i 2011, hadde Syria et fungerende folkeregister som omfattet alle statsborgere. Opplysningene i Sivilstatusavdelingens folkeregister, utskrifter av folkeregistrerte opplysninger og øvrige identitetsdokumenter utstedt av offentlige myndigheter i Syria, var generelt pålitelige (U.S. Department of State u.å.).

Etter over fem år med borgerkrig har dette endret seg. Kontrollrutinene er svekket, og dokumenter utstedes i økende grad på gale premisser eller uten sentralmaktens godkjenning. Omfanget av falske syriske dokumenter har økt.

4.1 KONTROLLRUTINER OG REGISTRENS PÅLITELIGHET

Flere forhold har bidratt til at registrenes pålitelighet er svekket. Som nevnt i foregående kapittel har ikke lenger hele befolkningen tilgang til sivilstatuskontorene. Dermed er det stadig flere barn som ikke registreres. Sivilstatuskontorer som opererer i opprørskontrollerte deler av landet, har ingen kontakt med kontorene i regjeringskontrollerte områder. Endret sivilstand eller fødsler som registreres her, blir ikke oppdatert i de sentrale registrene i Damaskus. Disse forholdene bidrar til at

²⁶ Helsesektoren i kurdiske områder finansieres ikke lenger av regimet. Offentlig ansatte leger og sykepleiere får etter det opplyste ikke lenger lønn fra Damaskus (KNK, møte mars 2015).

opplysningene i Sivilstatusavdelingens folkeregister ikke lenger er oppdaterte. En rapport fra Norges ambassade i Amman (2015) peker på at en annen konsekvens av dette er økt fare for bruk av falske underlagsdokumenter da innbyggerne ikke lenger har tilgang på dokumenter utstedt på korrekt måte.

Sivilstatusavdelingen og Direktoratet for migrasjon og pass har i utgangspunktet nøye innarbeidede kontrollrutiner ved utstedelse av identitetsdokumenter. Søknader om ID-kort eller pass sjekkes alltid opp mot underlagsdokumenter og informasjon registrert i folkeregisteret. Ved søknad om ID-kort kreves dessuten alltid personlig oppmøte, og det tas fingeravtrykk av alle ti fingre for kontrollformål (se kapittel 2.1.1 og 2.2.2). Enkelte rutiner knyttet til passutstedelse kan likevel være med på å svekke kontrollrutinene. Det antas at et svært høyt antall pass utstedes ved syriske ambassader. Ifølge presseoppslag ble 829 000 pass utstedt mellom januar og oktober 2015 i Syria og ved syriske ambassader i utlandet. Dette utgjør ca. 3000 pass per dag (Middle East Eye 2015). Ifølge Direktoratet for migrasjon og pass (møte september 2016) skal deres hovedkontor i Damaskus godkjenne alle søknader om pass, også der hvor ambassadene har utstyr og myndighet til selv å utstede pass. Det er likevel usikkert hvor grundig kontrollen er gitt det store antallet passutstedelser. En annen indikasjon på mangelfull kontroll er systemet med søknad om pass via stedfortreder. Som nevnt i kapittel 2.2.2, er det mulig å gjøre dette uten at stedfortrederen behøver å legge frem skriftlig fullmakt fra søkeren dersom stedfortrederen er en nær slektning.

4.2 KORRUPSJON OG URIKTIGE OPPLYSNINGER I «EKTE» DOKUMENTER

Korrupsjon i offentlig sektor i Syria var utbredt allerede før konflikten startet i 2011 og er det fremdeles. Transparency International rangerte Syria på 154. plass av 167 land i sin korrupsjonsindeks for 2015 (Transparency International u.å.). Før borgerkrigen var det helt vanlig å betale offentlige tjenestemenn for å få bestemte tjenester utført, herunder utstedelser og fornyelser av offentlige dokumenter. Man betalte med andre ord bestikkelser for å få utført tjenester som man i utgangspunktet hadde krav på, eller for å få fortlgang i prosessene. Det betød imidlertid ikke at man nødvendigvis kunne kjøpe seg til dokumenter utstedt på gale premisser eller med uriktige personopplysninger. Dette ser imidlertid ut til å ha endret seg i løpet av de siste fem årene. Flere av Landinfos kilder opplyser at korrupsjonen blir stadig mer utbredt og at summene som må betales i bestikkelser for å få dokumenter utstedt, har økt betraktelig siden 2011 (diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut, møte september 2014; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation møte mars 2015; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, møte september 2015).

Det er også flere indikasjoner på at det i økende grad er mulig å tilegne seg dokumenter på gale premisser og med uriktige personopplysninger. Utstedelse av pass, ID-kort og andre identitetsdokumenter skjer desentralisert i Syria. Det er mulig å få utstedt dokumenter lokalt på mange ulike steder. Ifølge en dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, åpner desentraliserte systemer erfaringsmessig for korrupsjon og ureglementert utstedelse av dokumenter. Dette kombinert med at man nå har en «kriksøkonomi» i Syria hvor korrupsjonen brer om seg på alle nivåer, bidrar til flere uregelmessigheter (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Jordan, møte september 2015).

Det foreligger eksempler på at det utstedes «ekte» dokumenter med uriktige personopplysninger i regjeringskontrollerte deler av landet. En syrisk aktivist som var ettersøkt av syriske myndigheter, forklarte for Landinfo at han reiste ut av landet ved hjelp av et ID-kort som inneholdt hans bilde, men navn og personalia tilhørende en avdød person som så langt ikke var registrert som død av Sivilstatusavdelingen. Kortet var utstedt mot betaling av bestikklser til ansatte ved et sivilstatuskontor i Damaskus. Ifølge aktivisten var det en vanlig fremgangsmåte å bytte ut egne personalia med personalia tilhørende en død person (syrisk aktivist, møte i oktober 2014). Også andre kilder Landinfo snakket med, hevder at det nå er relativt enkelt å skaffe seg dokumenter utstedt med uriktige personopplysninger mot betaling av bestikklser til ansatte ved sivilstatuskontorene (HRW, møte oktober 2014; syrisk opposisjonspolitiker, møte oktober 2014).

4.3 FALSKE DOKUMENTER

Som følge av borgerkrigen har blankopass og utstyr for personalisering av pass havnet i hendene på opposisjonelle grupper og er deretter solgt videre til personer som produserer falske dokumenter (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013 og september 2015; internasjonal organisasjon i Jordan, møte september 2015; Norges ambassade i Amman 2015). Direktoratet for migrasjon og pass opplyser at de har oversikt over hvilke nummerserier med blankopass som er stjålet i Raqqa og at de har delt denne informasjonen med Interpol. Ifølge direktoratet har 10 000 blankopass blitt stjålet (Direktoratet for migrasjon og pass, møte september 2016). Det antas at antallet blankopass på avveie er høyere enn det som er rapportert inn til Interpol av syriske myndigheter (Norges ambassade i Amman 2015).

I løpet av borgerkrigen har det også blitt mulig å kjøpe syriske ID-kort via kriminelle i Syria. Sivilstatuskontorer i Idlib og Dara som har kommet under kontroll av opprørsgrupper, skal eksempelvis ha utstedt syriske ID-kort med uriktige personalia mot betaling (syrisk aktivist, møte september 2013; FN-kontor i Jordan, møte september 2013; Norges ambassade i Amman, møte juni 2013; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte i mars 2015).

Dersom man er registrert bosatt i et område som kontrolleres av opposisjonen (noe som vil fremgå av ens ID-kort), kan dette være nok til at man blir oppfattet som opposisjonell av myndighetene. Dette kan gjøre det langt vanskeligere å krysse kontrollposter bemannet av regimets sikkerhetsstyrker eller regimelojale militser. Mange vil derfor foretrekke å benytte ID-dokumenter som viser et «regimelojalt» bosted, enten ved å benytte en annen persons dokumenter, ved å kjøpe seg dokumenter med gale personopplysninger eller ved å forfalske dokumenter. Likeledes vil vernepliktige som forsøker å unngå militærtjeneste, av og til forsøke å skaffe seg falske militære dokumenter. Enkelte som er under militærtjeneste, og som dermed har militært ID-kort, velger å skaffe seg falske sivile ID-kort for å kunne desertere og reise inn i opprørskontrollerte områder (militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, møte oktober 2014; syrisk analytiker ved Carnegie, møte oktober 2014; FN-kontor i Libanon, møte oktober 2014).

Som nevnt i kapittel 2.4, skal barn føres inn i foreldrenes familiebok etter fødsel. Dette skal gjøres av en mukhtar og deretter verifiseres og stemples av offisielle myndigheter. Ifølge et FN-kontor i Nord-Irak (møte mars 2015) skjer det ofte at

syrrere manipulerer familieøkene på ulike måter, blant annet ved at de selv skriver inn nyfødte dersom de ikke er i stand til å registrere barna på vanlig måte.

Ulike presseoppslag i 2015 forteller om en utbredt produksjon og omsetning av falske syriske pass i Tyrkia. De falske passene kjøpes av personer som ønsker å reise til Europa for å søke asyl. En del syrrere som ikke er i stand til å søke om pass på vanlig måte fordi de er ettersøkte eller assosieres med opposisjonen, kjøper seg falske syriske pass. I tillegg finnes det personer med andre nasjonaliteter, som libanesere og irakere, som kjøper syriske pass med den hensikt å søke asyl i Europa under falskt navn og falsk nasjonalitet. Til dels dreier det seg om blankopass stjålet i Raqqa i forbindelse med at byen ble tatt av opprørere i 2013 (Fagge 2015; Berlingske 2015; Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation, møte mars 2015).

Det forekommer tilfeller av manipulasjon med personaliasidene i ekte pass og falske forlengelser av gyldighetstiden. Etiketter som benyttes til å forlenge gyldighetstiden til pass, er ofte totalfalske eller manipulert på ulike måter. Man ser også en del falske ekteskapsattester og andre «støttedokumenter» i søknader om familieegjenforening. Ofte legges slike dokumenter frem sammen med pass som tilsynelatende er ekte (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013 og september 2015; Norges ambassade i Amman, møte september 2015; vestlig ambassade i Beirut, møte oktober 2014).

Den tekniske kvaliteten på syriske pass utstedt fra 2002 (N-serien) har vært relativt god. De siste årene har det imidlertid blitt observert større variasjoner i kvaliteten. Dette er ikke nødvendigvis en indikasjon på at dokumentene er falske, men kan skyldes vanskeligere forhold for produksjon av dokumenter som følge av krigen (Norges ambassade i Amman 2015; dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013). Det kan også forekomme feil i dokumentene, slik som at underskrift mangler i pass eller at passene inneholder fingeravtrykk i stedet for underskrift (dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman, møte september 2013; Lifos, e-postkorrespondanse desember 2014). Det forekommer av og til også feil i personaliasiden, som for eksempel at det står «kvinne» i passet til en mann eller omvendt. Heller ikke dette behøver å bety at dokumentet er falskt, men kan skyldes at utsteder ikke er nøye nok med å føre opp korrekt informasjon (diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut, møte oktober 2014).

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Agathocle de Syracuse (2016, 3. september) Syria interactive conflict map (2 sept 2016). *Agathocle de Syracuse* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://www.agathocledesyracuse.com/archives/826> [lastet ned 24. oktober 2016]
- Albarazi, Z. (2013, 24. mai). *The stateless Syrians*. Tilburg: Tilburg University. Tilgjengelig fra http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2269700 [lastet ned 28. oktober 2016]
- Brørby, M. & Hanson, A. C. (2010, mai). *Familie Lovgivning i Syria. Religiøse lovklider under et sekulært styre*. Damaskus: Norges ambassade i Damaskus.

Kun tilgjengelig internt på Landdatabasen.
- AFP, dvs. Agence France Presse (2015, 27. april). Syria changes passport regulations for citizens abroad. *Daily Star Lebanon*. Tilgjengelig fra <https://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2015/Apr-27/295849-syria-changes-passport-regulations-for-citizens-abroad.ashx> [lastet ned 28. oktober 2016]
- DISCS, dvs. Document Information System for Civil Status (u.å.). *Syria. Travel Documents. National Passport*. Zvalle: Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 28. oktober 2016]
- Edison TD, dvs. Electronic Documentation Information System Network (Travel Document) (u.å.) *Syria*. [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 28. oktober 2016]
- Fagge, N. (2015, 17. september). Passport to terror: MailOnline reporter buys Syrian papers being sold to ISIS fighters sneaking into Europe hidden among refugees. *Daily Mail*. Tilgjengelig fra <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3235320/PASSPORT-TERROR-MailOnline-reporter-buys-Syrian-papers-sold-ISIS-fighters-sneaking-Europe-hidden-refugees.html> [lastet ned 28. oktober 2016]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (1996, oktober). *Syria. The silenced Kurds*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra: <http://www.hrw.org/legacy/reports/1996/Syria.htm> [lastet ned 21. oktober 2016]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2007, 25. april). *Syria: Procedures to obtain, renew and replace a national identity card*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/469cd6993b3.html> [lastet ned 28. oktober 2016]
- IRB (2013, 5. juli). *Syria: Procedures to obtain, renew and replace national identity cards and passports; information contained in the passport and the identity card*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/520e247c4.html> [lastet ned 28. oktober 2016]
- Kurd Watch (2010, mars). *Stateless Kurds in Syria – Illegal invaders or victims of a nationalistic policy?* Berlin: Kurd Watch. Tilgjengelig fra http://www.kurdwatch.org/pdf/kurdwatch_staatenlose_en.pdf [lastet ned 28. oktober 2016]
- Kurd Watch (2014, 8. desember). *Al-Hasakah: Regime wants to call up reservists*. Berlin: Kurd Watch. Tilgjengelig fra <http://www.kurdwatch.org/?aid=3289&z=en> [lastet ned 28. oktober 2016]
- Landinfo (2010, 14. oktober) *Syria: Statsløse kurdere – registreringsrutiner, ID-dokumenter og rettigheter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/1456/1/1456_1.pdf [lastet ned 28. oktober 2016]
- Lifos, dvs. Migrationsverkets retts- og landinformationssystem (2014, 24. november) *Reguljær og irreguljær syrisk militærtjenst*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/nyhetsarkiv/2015-12-03-temarapport-reguljar-och-irreguljar-syrisk-militartjanst-2.0.html> [lastet ned 28. oktober 2016]

- Middle East Eye (2015, 26. oktober) Syria government profits from hike in passport demands. *Middle East Eye*. Tilgjengelig fra <http://www.middleeasteye.net/news/syria-government-profits-hike-passport-demand-370936417> [lastet ned 26. oktober 2016]
- Norges ambassade i Amman (2015, 11. januar) *Syria: Landnotat om ID*. Norges ambassade i Amman. [Dokumentet er merket unntatt offentlighet]
- NRC, dvs. Norwegian Refugee Council & Tilburg University (2015). *Statelessness and displacement*. Oslo: Norwegian Refugee Council & Tilburg University. Tilgjengelig fra <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/statelessness-and-displacement.pdf> [lastet ned 28. oktober 2016]
- OCHA (2016, 23. oktober) *Syria Crisis. Bi-weekly situation report no. 15 (as of 17 October 2016)*. Utgivelsessted: OCHA. Tilgjengelig fra <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/syria-crisis-bi-weekly-situation-report-no15-17-october-2016-enar> [lastet ned 10. november 2016]
- Pietervanostaeyen (2016, 17. oktober) The situation in Syria. *Pietervanostayen* [blogg]. Tilgjengelig fra https://pietervanostaeyen.files.wordpress.com/2016/10/img_6393.png [lastet ned 24. oktober 2016]
- Pizzi, M. (2015, 27. april). Syria relaxes passport rules, letting refugees and draft dodgers apply. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://america.aljazeera.com/articles/2015/4/27/syria-relaxes-passport-rules-lets-refugees-apply.html> [lastet ned 28. oktober 2016]
- Sivilstatusavdelingen (u.å.). *The National Number and the Automation of the Civil Records' Project*. Syrias innenriksdepartement. Sivilstatusavdelingen. Tilgjengelig via <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan031653.pdf> [lastet ned 17. oktober 2016]
- Syrias ambassade i Stockholm (u.å.). *Shu'un qunsuliya. Jawazat as-safar [Konsulære saker. Pass]*. Stockholm: Syrias ambassade i Stockholm. Tilgjengelig fra <http://syrianembassy.se/> [lastet ned 20. oktober 2016]
- Syrias innenriksdepartement (u.å.). *Malumat al-Hijra wal-jawazat. Jawazat as-Safar. [Informasjon fra Avdeling for migrasjon og pass. Pass]* Damaskus: Syrias innenriksdepartement. Tilgjengelig fra <http://www.syriamoi.gov.sy/new/index.php?req=554&cat=62> [lastet ned 28. oktober 2016]
- Berlingske (2015, 20. september). Falske pas er en god forretning. *Berlingske*. Tilgjengelig fra <http://www.b.dk/globalt/falske-pas-er-en-god-forretning> [lastet ned 28. oktober 2016]
- Transparency International (u.å.). *Corruption by Country / Territory*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <http://www.transparency.org/country/#SYR> [lastet ned 26. oktober 2016]
- UNDESA, dvs. United Nations Department of Economic and Social Affairs (2009, 30. mars). *Technical report on the status of civil registration and vital statistics in ESCWA region*. New York: UNDESA. Tilgjengelig fra <http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/Technical%20report%20ESCWA%20Final.pdf> [lastet ned 28. oktober 2016]
- UNHCR (u.å.) *Syria regional refugee response. Inter-agency information sharing portal*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> [lastet ned 24. oktober 2016]
- U.S. Department of State (u.å.) *Country Reciprocity Schedule. Syria*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://travel.state.gov/content/visas/english/fees/reciprocity-by-country/SY.html#> [lastet ned 28. oktober 2016]

Muntlige kilder

- Direktoratet for migrasjon og pass. Møte i Damaskus september 2015 og september 2016.

Temanotat Syria: Identitetsdokumenter og pass

- Diplomat ved en vestlig ambassade i Beirut. Møte i Beirut oktober 2014.
- Diplomater ved en vestlig ambassade i Ankara. Møter i Ankara april 2013.
- Direktoratet for nasjonalitet, pass og oppholdstillatelser i KRI, møte mars 2015
- Dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman. Møter i Amman september 2013 og september 2015.
- FN-kontor i Jordan. Møter i Amman september 2013.
- FN-kontor i Nord-Irak. Møte i Erbil april 2013.
- FN-kontor i Nord-Irak. Møte i Erbil mars 2015.
- FN-kontor i Libanon. Møte i Beirut oktober 2014.
- FN-kontor i Syria. Møte i Damaskus september 2016.
- HRW, dvs. Human Rights Watch. Møte i Beirut oktober 2014.
- Humanitær hjelpearbeider i Syria. Møte i Damaskus september 2016.
- Internasjonal organisasjon i Jordan. Møte i Amman, september 2015.
- KNC, dvs. Kurdish National Congress. Møte i Erbil april 2013.
- KNK, dvs. Kurdish National Council. Møte i Erbil mars 2015.
- Lifos, e-postkorrespondanse desember 2014.
- Militærrådgiver ved International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. Møte i Beirut oktober 2014.
- Medarbeider ved en ambassade i Damaskus. Møte i Damaskus september 2015.
- Nasjonalt ID senter, e-postkorrespondanse november 2016.
- Norges ambassade i Amman. Møte juni 2013 og september 2015.
- Norges ambassade i Amman, e-postkorrespondanse januar 2015.
- Representant for selvstyremyndighetene i Afrin. Møte i Oslo desember 2014.
- Sivilstatusavdelingen. Møte i Damaskus september 2015 og september 2016.
- Syrias utenriksdepartement. Protokollavdelingen. Møte i Damaskus september 2015 og september 2016.
- Syrisk advokat. Møter i Beirut i september 2013 og oktober 2014.
- Syrisk analytiker ved Carnegie Middle East Center. Møte i Beirut oktober 2014.
- Syrisk aktivist. Møte i Beirut september 2013.
- Syrisk opposisjonsgruppe. Møte i Istanbul april 2013.
- Syrisk opposisjonsaktivist, møte i Beirut oktober 2014.
- Syrisk opposisjonspolitiker, møte i Beirut oktober 2014.
- Watan for Syria's national progress og Kheyr charity foundation. Møte med representanter for organisasjonene i Gaziantep mars 2015.